

Saeima apstiprina e-rēķinu ieviešanu Latvijā 1/45/24

Vecākais projektu vadītājs nodokļu
pārvaldības un grāmatvedības nodaļā, PwC
Latvija

Juris Boiko

Šā gada 31. oktobrī Saeima galīgajā lasījumā atbalstīja Grāmatvedības likuma grozījumus, kuri nosaka, ka Latvijā turpmāk rēķini jāizraksta kā strukturēti elektroniskie rēķini. Šīs izmaiņas attieksies uz visiem uzņēmumiem, kam ar 2025. gada 1. janvāri budžeta iestādēm izrakstītie rēķini būs jānoformē kā strukturēti elektroniskie rēķini. No 2026. gada 1. janvāra šī prasība būs obligāta arī uzņēmumu savstarpējos darījumos Latvijā (*Business to Business* – B2B).

Grozījumi nosaka precīzu tiesisko regulējumu attaisnojuma dokumenta (rēķina), ko izsniedz preces vai pakalpojuma saņēmējam samaksai, noformēšanā, nosakot, ka rēķins noformējams kā strukturēts elektroniskais rēķins. Grāmatvedības likumā ir iekļauta atsauce uz konkrēto piemērojamo elektroniskā rēķina standartu un noteiktas šādas prasības:

- strukturēts elektroniskais rēķins ir rēķins, kurš sagatavots, nosūtīts un saņemts strukturētā elektroniskā formātā, kas ļauj to automātiski un elektroniski apstrādāt, un kurš atbilst ES standartam LVS EN 16931-1:2017 “Elektroniskie rēķini. 1. daļa. Elektronisko rēķinu pamatelementu semantisko datu modelis”;
- uzņēmums izraksta elektronisko rēķinu atbilstoši tehniskajai specifikācijai LVS CEN/TS 16931-2:2017 “Elektroniskie rēķini. 2. daļa: Standartam EN 16931-1 atbilstošo sintakšu saraksts”.

Grozījumi paredz, ka ar 2026. gadu visiem Latvijā reģistrētajiem uzņēmumiem būs obligāti jānodrošina strukturētu elektronisko rēķinu izrakstīšana. Šī prasība attieksies uz visiem uzņēmumiem, tostarp komercsabiedrībām, biedrībām, nodibinājumiem un citiem saimnieciskās darbības veicējiem, kā arī Latvijā reģistrētām ārvalstu komercsabiedrību filiālēm.

Grozījumi paredz šādus izņēmumus strukturētu elektronisko rēķinu izrakstīšanai:

- uzņēmumi – attiecībā uz darījumiem, kuros samaksu apliecina ar tāda veida darījumu apliecinošu dokumentu, kas sagatavojams saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kuri reglamentē nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtību;
- uzņēmumi – attiecībā uz darījumiem, kuros samaksu apliecina ar attaisnojuma dokumentu (rēķinu), kas sagatavots un ģenerēts Nacionālā veselības dienesta Vadības informācijas sistēmā vai Nodarbinātības valsts aģentūras Bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēmā;
- valsts drošības iestādes, Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Izmeklēšanas atbalsta pārvalde, Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvalde, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs – attiecībā uz iestādes elektroniskajā aprītē sagatavoto attaisnojuma dokumentu.

Lai noteiktu e-rēķinu aprites kārtību, tostarp tehniskos datu apmaiņas ceļus, piegādes un saņemšanas veidus un citus e-rēķinu aprites tehniskos aspektus, grozījumos ir iekļauts deleģējums Ministru kabinetam

(MK) līdz 2025. gada 1. maijam izdot noteikumus, kuros būs noteikta e-rēķinu aprites kārtība.

MK noteikumi paredzēs, ka nodokļu maksātāju B2B segmentā obligātās iekšzemes e-rēķinu aprites nodrošināšanai tiks ieviests risinājums decentralizētai e-rēķinu aprītei, izmantojot trīs elektroniskos nosūtīšanas veidus:

- bezmaksas valsts pārvaldes pakalpojumu portāls Latvija.gov.lv un vienotās elektroniskās saziņas platforma – oficiālā elektroniskā adrese (“e-adrese”);
- PEPPOL pakalpojumu sniedzēji jeb operatori (maksas pakalpojums);
- individuālā veidā starp nodokļu maksātājiem, proti, rēķina izrakstītājam un saņēmējam vienojoties par aprites kanālu (piemēram, izmantojot e-pastu vai tiešās programmatūras integrācijas saskarnes).

MK noteikumi arī paredzēs, ka no 2026. gada 1. janvāra strukturētie elektroniskie rēķini būs jāiesniedz arī Valsts ieņēmumu dienestā, nodrošinot lielāku caurspīdību un kontroli pār nodokļu uzskaiti.

Ņemot vērā apstiprinātos grozījumus Grāmatvedības likumā attiecībā uz e-rēķinu ieviešanu Latvijā, tuvākajā laikā paredzama arī grozījumu veikšana Pievienotās vērtības nodokļa likumā.

Tā kā līdz e-rēķinu ieviešanai atlicis maz laika, ir svarīgi apzināties, ka šis process var būt sarežģīts un pieprasīt būtiskas izmaiņas uzņēmuma grāmatvedības sistēmās un ikdienas darbplūsmās. Lai nodrošinātu savlaicīgu atbildību jaunajām prasībām, iesakām uzņēmumiem šo procesu rūpīgi izplānot un sagatavoties laikus.

Lai palīdzētu jums iegūt padziļinātu izpratni par sagaidāmo ietekmi uz jūsu uzņēmumu un sniegtu detalizētāku informāciju par e-rēķinu ieviešanas prasībām Latvijā, aicinām iepazīties ar mūsu sagatavoto informatīvo materiālu.

Uzzināt vairāk